

Marian Płachecki, Stanisław Dąbrowski

"Od stylistyki do metaforyki (między referatami a Ingardenem)", Stanisław Dąbrowski [w:] " Wypowiedź literacka a wypowiedź filozoficzna", Red. M.Głowiński, J. Sławiński, Wrocław 1982 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 26/1-2 (87-88), 327

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ BUCZYŃSKA-GAREWICZ Hanna: "O czym nie można mówić, o tym trzeba milczeć". /W:/ Wypowiedź literacka a wypowiedź filozoficzna. Red. M. Głowiński, J. Sławiński. Wrocław 1982, Oss., PAN IBL. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej, t. LVIII, s. 41-51.

Wychodząc od znanego zalecenia Wittgensteina do polemicznego okrzyku Witkacego ("O czym nie można milczeć, o tym trzeba mówić"), autorka przedstawia dwa nurty autorefleksji filozofów. W pierwszym filozofia dąży do milczenia. Stawia bariery między myślą a mową, wytycza sztywne granice między wyrażalnym i niewyrażalnym - po tamtej stronie składując wszystkie żywotne pytania śródziemnomorskiej tradycji myślowej. W nurcie przeciwnym, reprezentowanym choćby przez Karla Jaspersa, filozofia jest zwłaszcza mową, a wszelkie pomyślenie wchodzi w bezkonfliktową więź z aktywnością językową. Między dwiema orientacjami trwa spór - nieobojętny dla rozwoju filozofii współczesnej.

BP/87/88/7

M.P.

/I/ DĄBROWSKI Stanisław: Od stylistyki do metafizyki (między referatami a Ingardenem). /W:/ Wypowiedź literacka a wypowiedź filozoficzna. Red. M. Głowiński, J. Sławiński. Wrocław 1982, Oss., PAN IBL. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej, t. LVIII, s. 65-78.

Zgłoszona ex post polemika z artykułami Barbary Skargi, Józefa Tischnera i Mariana Przełęckiego. W literaturze metafora używana jest bezrefleksyjnie. W filozofii winna być racjonalnie kontrolowana. Stanowisko takie skłania do rezerwy wobec ujęć filozofii mających ją za wizję raczej niż teorię. Z podobnych względów ryzykowna jest "akajocentryczna redukcja filozofii" proponowana w wystąpieniu Przełęckiego. Wszystkim tym usiłowanym przeciwstawia autor wysokie wartości filozofii Ingardenowskiej, posiłkującej się metaforą, lecz zawsze opatrującej ją dyskursywnym komentarzem, rugującej wieloznaczność myśli i zdań, zmierzającej ku akajologii literatury "ontologicznie ugruntowanej".

BP/87/88/8

M.P.